

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. 8 706 64209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-08-

Nr.

I

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ministerija kartu su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija parengė ir teikia svarstymui Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 16 d. nutarimo Nr. 224 „Dėl laikinosios apsaugos Lietuvos Respublikoje užsieniečiams suteikimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projekto tikslas – patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 16 d. nutarimo Nr. 224 „Dėl laikinosios apsaugos Lietuvos Respublikoje užsieniečiams suteikimo“ (toliau – Nutarimas) nuostatas, siekiant jų suderinamumo su 2022 m. birželio 30 d. priimto Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymu Nr. XIV-1277.

Projekte siūlomi esminiai pakeitimai:

1. Nustatyti, kad asmenims, atitinkantiems Projekto 1 punktu keičiamo Nutarimo 1 punkte nurodytas sąlygas, leidimai laikinai gyventi Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPĮ) 40 straipsnio 1 dalies 10 punkto pagrindu Lietuvos Respublikoje (toliau – leidimas gyventi) būtų išduodami laikotarpiui iki 2024 m. kovo 4 d., o kai bus įgyvendintos techninės galimybės – būtų išduodamas skaitmeninis dokumentas, suteikiantis teisę laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir patvirtinantis suteiktą laikinąją apsaugą (toliau – skaitmeninis dokumentas).

UTPĮ 49 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad leidimas gyventi užsieniečiui laikinosios apsaugos pagrindu išduodamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytam laikotarpiui, kuris gali būti ne ilgesnis negu 2 metai. Atsižvelgiant į didelius atvykusių į Lietuvos Respubliką Ukrainos gyventojų, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą, srautus, į tai, kad leidimai gyventi išduodami iki 2023 m. kovo 4 d. ir jeigu laikinoji apsauga bus pratęsta, visus leidimus gyventi reikės keisti, o tai sukurs didelę naštą Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas), siūloma leidimus gyventi išduoti ilgesniam laikotarpiui nei laikinoji apsauga suteikta Europos Sąjungos Tarybos sprendime. Jeigu laikinoji apsauga nebus pratęsta, Migracijos departamentas leidimus gyventi ir skaitmeninius dokumentus skelbs negaliojančiais.

2. Nustatyti, kad asmenis, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą, registruoja Migracijos departamentas ir išduoda atitinkamą registracijos dokumentą. Nuostata įtraukiama siekiant teisinio reguliavimo aiškumo. Šiuo metu tokia pareiga Migracijos departamentui nustatyta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. vasario 28 d. įsakyme Nr. 1V-145 „Dėl užsieniečiams, pasitraukusiems iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje ar negalinčių grįžti į Ukrainą, taikomų reikalavimų, sąlygų ir paslaugų teikimo“).

3. Nustatyti informacijos apie valstybės ar savivaldybių įstaigų siūlomą nekilnojamąjį turtą užsieniečiams, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą ar kuriems suteikta laikinoji apsauga,

apgyvendinti pateikimo ir šio turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai naudoti, taip pat išlaidų, susijusių su užsieniečių, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą ar kuriems suteikta laikinoji apsauga, apgyvendinimu, kompensavimo valstybės ir (ar) savivaldybės turto valdytojams arba naudotojams sąlygas ir tvarką, kaip numatyta UTPI 94 straipsnio 5 dalyje.

Įvertinus 2021 m. ekstremalios situacijos dėl neteisėtos migracijos patirtį ir 2022 m. įgautą patirtį atvykus dideliame kiekiui užsieniečių, pasitraukusių iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, kaip geroji praktika pasiteisino pilietinės visuomenės pajėgumų pasitelkimas, ypač apgyvendinimo srityje. Siekiant išlaikyti visuomenės motyvaciją ir kompensuoti patiriamus kaštus – numatoma 150 eurų per mėnesį už vieną asmenį (už kiekvieną papildomą asmenį pridedama papildoma 50 eurų suma) kompensacija fiziniams ir juridiniams asmenims (išskyrus viešuosius juridinius asmenis, kurių savininkė yra valstybė arba savivaldybė, taip pat kurių dalininkė yra valstybė arba savivaldybė, turinčios daugiau kaip pusę balsų visuotiniame dalyvių susirinkime), suteikusiems Lietuvos Respublikoje nuosavybės ar patikėjimo teise, panaudos ar nuomos pagrindais valdomą būstą, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme, ar kitas gyvenamosios ar negyvenamosios paskirties patalpas, išskyrus valstybės ar savivaldybių turtą, neatlygintai naudotis panaudos pagrindais užsieniečiams, pasitraukusiems iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje. Projekte taip pat nustatomos pagrindinės sąlygos kompensacijai gauti. Atsižvelgiant į UTPI 94 straipsnio 5 dalies nuostatas, kuriose įtvirtinta, kad šių kompensacijų skyrimo dydžius, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, siekiant teisinio reguliavimo efektyvumo ir lankstumo, Projektu siūloma pavesti nustatyti šių kompensacijų skyrimo tvarką ir kitas sąlygas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

4. Siekiant užtikrinti sisteminių piniginių socialinę paramą reguliuojančių teisės aktų taikymą ir suderinamumą su Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymu Nr. XIV-1277, atsižvelgiant į tai, kad dėl karo veiksmų Ukrainoje nevisais atvejais yra galimybė gauti informaciją, reikalingą socialinei paramai mokiniams (mokinių nemokamam maitinimui ir paramai mokinio reikmenims įsigyti) skirti, bei siekiant užtikrinti savalaikį šios paramos teikimą ukrainiečių vaikams ir sklandžią jų integraciją į švietimo sistemą, Projekte siūloma nustatyti, kad kreipiantis dėl socialinės paramos mokiniams valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos užsieniečiams skiria ir moka šią paramą mokiniams, nereikalaudamos iš jų ir (ar) užsienio valstybių institucijų pateikti informaciją, duomenis ir (ar) kitus dokumentus, reikalingus nustatyti užsieniečio teisę gauti nurodytą socialinę paramą, kai jis jų pateikti negali.

5. Įtvirtinti nuostatas dėl asmens duomenų, reikalingų įgyvendinti tinkamą užsieniečių teisių, nustatytą UTPI 94 straipsnyje, įgyvendinimui, tvarkymo, kurios detalizuoja užsieniečių asmens duomenų tvarkymo, siekiant įgyvendinti UTPI nuostatas, tikslus ir tvarką.

6. Vadovaujantis UTPI 94 straipsnio 1 dalies 7 punktu ir 3 dalies 1 punktu, užsieniečiai, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą, iki sprendimo dėl laikinosios apsaugos suteikimo (nesuteikimo) priėmimo, tačiau ne ilgiau kaip laikinosios apsaugos laikotarpiu, ir užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga, laikinosios apsaugos laikotarpiu turi teisę gauti Sveikatos sistemos įstatyme nurodytą valstybės laiduojamą (nemokamą) sveikatos priežiūrą (t. y. būtinąją medicinos pagalbą ir būtinąsias paslaugas), taip pat, atsižvelgiant į valstybės biudžeto galimybes, gauti receptinius vaistus sveikatos apsaugos ministro nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka. Pagal UTPI 94 straipsnio 1 dalies 10 punktą ir 3 dalies 7 punktą minėti užsieniečiai turi kitas teises, kurios jiems garantuojamos pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis, įstatymus ir kitus teisės aktus.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V-1288 „Dėl atvejų ir sąlygų, kurioms esant užsieniečiams, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą, ir užsieniečiams, kuriems suteikta laikinoji apsauga, valstybės biudžeto lėšomis apmokami receptiniai vaistiniai preparatai ir Receptinių vaistinių preparatų išrašymo ir išdavimo užsieniečiams, kurie turi teisę gauti laikinąją apsaugą, ir užsieniečiams, kuriems suteikta laikinoji apsauga, tvarkos aprašo patvirtinimo“ numatyta, kad nepaprastosios padėties, įvestos Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m.

birželio 28 d. nutarimu Nr. XIV-1244 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“, galiojimo laikotarpiu receptiniai vaistiniai preparatai valstybės biudžeto lėšomis apmokami nepilnamečiams, užsiregistravusiems Migracijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – MD) (nepriklausomai nuo jų draustumo privalomuoju sveikatos draudimu), ir MD užsiregistravusiems suaugusiems, neapdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2022 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-149 „Dėl užsieniečių, pasitraukusių iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, asmens sveikatos priežiūros paslaugų užtikrinimo laikinosios apsaugos galiojimo laikotarpiu“ (toliau – VRM įsakymas) nustatyta, kad laikinąją apsaugą gavę asmenys turi teisę ir į šias paslaugas (jos nepatenka į Sveikatos sistemos įstatyme numatytą sveikatos priežiūrą, t. y. būtinąją medicinos pagalbą ir būtinąsias paslaugas):

a) vakcinaciją nuo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos), nėštumo priežiūrą, pavėžėjimą į asmens sveikatos priežiūros įstaigas gauti tam tikras asmens sveikatos priežiūros paslaugas, visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, tikrinimą dėl tuberkuliozės, siuntimą į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;

b) mobilias slaugos paslaugas užsieniečių, pasitraukusių iš Ukrainos dėl Rusijos karinių veiksmų Ukrainoje, registracijos centre;

c) užsieniečiai iki 18 metų, pensininkai ir neįgalieji – ir į visas kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas;

d) medicininės reabilitacijos paslaugų teikimą turi teisę užsieniečiai, patyrę sužeidimus karinių veiksmų Ukrainoje metu, įskaitant ir tuos užsieniečius, kurie nėra užsiregistravę Migracijos departamente, jei jie to padaryti negalėjo dėl objektyvių priežasčių.

Pažymėtina, kad teisė į šias papildomas, UTPI nenurodytas paslaugas, užsieniečiams galioja nuo 2022 m. kovo 3 d. Ji buvo numatyta kaip nepaprastosios padėties, paskelbtos dėl Rusijos karinės agresijos, priemonė – pirminė VRM įsakymo redakcija priimta vadovaujantis Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo 14 straipsnio 1 ir 4 dalimis, 16 straipsnio 1 ir 2 dalimis, Lietuvos Respublikos Prezidento 2022 m. vasario 24 d. dekretu Nr. 1K-872 „Dėl nepaprastosios padėties paskelbimo“ ir Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. XIV-929 „Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento sprendimo paskelbti nepaprastąją padėtį patvirtinimo“. Pastebėtina, kad laikinoji apsauga asmenims, pasitraukusiems iš Ukrainos, taip pat susijusi su Rusijos karine agresija.

Atsižvelgiant į tai, kad nepaprastoji padėtis Lietuvoje dar galioja iki 2022 m. rugsėjo 15 d. (Lietuvos Respublikos Seimo 2022 m. birželio 28 d. nutarimas Nr. XIV-1244 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“), siekiant užtikrinti nutarimo projekte nurodytiems užsieniečiams VRM įsakyme nurodytų paslaugų tęstinumą ir nepabloginti esamos su sveikatos priežiūra susijusios situacijos (užtikrinti jų teisėtus lūkesčius), nutarimu siūloma numatyti jų teisę į VRM įsakyme nurodytas paslaugas. Svarbu pastebėti, kad Įstatyme nustatytos užsieniečių teisės į sveikatos priežiūrą nutarimu nebus siauriamos, priešingai – suteikiama daugiau teisių. Tai leidžia UTPI 94 straipsnio 1 dalies 10 punktą ir 3 dalies 7 punktą (kituose teisės aktuose (šiuo atveju Vyriausybės nutarime) nustatyta užsieniečių teisė).

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos Seime yra užregistruotas Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIVP-1857. Juo siūloma nustatyti, kad visi užsieniečiai, kuriems suteikta laikinoji apsauga Lietuvoje, yra apdrausti privalomuoju sveikatos draudimu valstybės biudžeto lėšomis, taigi jie galės gauti visas sveikatos priežiūros paslaugas, kompensuojamuosius vaistus ir medicinos priemones kaip ir kiti apdraustieji privalomuoju sveikatos draudimu. Priėmus įstatymą, siūlomų nutarimo nuostatų nebereikėtų (nutarimo projektas būtų keičiamas jų atsisakant).

7. Įvertinus tai, kad Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas tikslinę grupę apibrėžia, kaip užsieniečius, turinčius leidimą laikinai gyventi Lietuvoje, ir tai, kad pagal Užsieniečių teisinės padėties įstatymo 94 straipsnio 1 dalies 8 punktą (asmens statusas iki leidimo gyventi išdavimo) ir (ar) 3 dalies 1 punktą (asmens statusas po leidimo gyventi išdavimo, paslaugos teikiamos ta pačia apimtimi, kiek nustatyta UTPI 94 straipsnio 1 dalies 8 punkte), šiuo atveju

socialinės paslaugos yra teikiamos asmenims, kuriems yra suteikta laikinoji apsauga, Nutarimas papildomas papunkčiu, aiškiai apibrėžiančiu, kad socialinių paslaugų teikimo laikotarpis atitinka laikinosios apsaugos laikotarpį. Tuo atveju, jeigu asmenys leidimą gyventi Lietuvoje įgys kitu pagrindu (ne laikinosios apsaugos), jiems atitinkamai bus taikomos Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo nuostatos kaip ir kitiems užsieniečiams, turintiems leidimą gyventi Lietuvoje.

8. Įvertinus tai, kad apgyvendinimo vietų poreikis išlieka ir tikėtinais auga dėl ateinančio šaltojo sezono, taip pat įvertinus tai, kad valstybės ir savivaldybių įstaigų turimos infrastruktūros panaudojimo galimybės yra ribotos ir reikalauja papildomų investicijų, būtina užtikrinti panaudos būdu suteiktų būstų išlaikymą. Dėl šios priežasties Nutarimas tikslinamas pratęsiant kompensacijos fiziniams ir juridiniams asmenims už būsto suteikimą skyrimo laikotarpį nuo 6 mėnesių iki 9 mėnesių.

Šiuo metu kompensaciją už būsto suteikimą beveik 19 tūkst. užsieniečių, pasitraukusių iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, gauna virš 5 tūkst. fizinių ir juridinių asmenų (vienne būste apgyvendinama vidutiniškai po 3 asmenis). Kompensacijai mokėti panaudojama vidutiniškai 1,4 mln. Eur/mėn. Kadangi naujai suteikiamų privačių būstų užsieniečiams pasiūla labai maža, prognozuojama, kad papildomai galėtų būti apgyvendinti daugiausiai iki 1 tūkst. asmenų (iš viso beveik 20 tūkst. asmenų). Atsižvelgiant į tai, kad kompensacija mokama už praėjusį mėnesį, pratęsus jos skyrimo laikotarpį, 2022 m. papildomas valstybės biudžeto lėšų poreikis būtų apie 1,7 mln. Eur (kompensacijai už 2022 m. lapkričio mėnesį mokėti), 2023 m. – 3, 4 mln. Eur (kompensacijai už 2022 m. gruodžio ir 2023 m. sausio mėnesius mokėti).

Projektas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatomis neprieštarauja.

Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Projektas buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, sporto ir mokslo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos Respublikos statistikos departamentui, Valstybės įmonei Registrų centrui, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai. Pagal pateiktas pastabas Projektas buvo tikslintas ir suderintas darbo tvarka.

Projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Užsieniečių integracijos grupės vadovė Laura Perevičiūtė (+370 676 02685, el. p. laura.pereviciute@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

- 1) Projektas, 3 lapai;
- 2) Antikorupcinio vertinimo pažyma, 8 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Monika Navickienė

Laura Perevičiūtė (+370 676 02685, el. p. laura.pereviciute@socmin.lt)